

MEDI AMBIENT

Que baixen sediments, ja!

El delta de l'Ebre s'ha anat formant al llarg dels darrers 8500 anys amb els sediments aportats pel riu. Les aportacions sedimentàries que arriben al medi marí han disminuït significativament durant el darrer terç del s. XX i principis del s. XXI a causa de la retenció de sòlids als embassaments. Al tram inferior del riu, Mequinensa i Riba-roja, juntament amb més de 150 embassaments a la conca de l'Ebre, retenen pràcticament tots els sediments. Esta situació tràgica afecta el delta de l'Ebre amb el consegüent impacte que es produeix, tant pel que fa a subsidència com a erosió i retrocés de la costa.

Les mesures de transport de sediment en suspensió al riu durant les darreres dècades aporten valors màxims de l'ordre de 187.000 T/any i mínims de 7.500 T/any. Les arenes precisen de cabals entre 400 i 800 m³/s per a ser transportades com a càrrega de fons. Les concentracions mitjanes en suspensió no superen els

0,5 g/L amb el consegüent balanç sedimentari negatiu respecte als efectes de la subsidència.

Les taxes de subsidència estimades difereixen en mil·límetres, des d'1-3 mm/any a 4-6 mm/any. La gestió integral del sediment de les conques hidrogràfiques es considera una de les millors opcions per abordar els problemes de dèficit sedimentari al curs baix del riu i delta de l'Ebre.

Des d'alguns sectors s'intenta impulsar un ideari col·lectiu que argumenta implicacions importants, com són la poca quantitat de sediment, la coordinació tècnica, social, ecològica i acord econòmic entre els usuaris, elèctriques, agrícoles, turístiques, esportives, etc. que poden dificultar el bypass de sediments al conjunt de la conca hidrogràfica i en conseqüència quasi millor no fer res. Mai més lluny d'això.

Per a la gestió de sediments acumulats a Mequinensa i Riba-roja, a part de considerar el volum retingut és

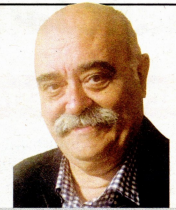
imprescindible conèixer la seua qualitat fisicoquímica abans de ser gestionat. També, a la resta d'embassaments de la conca de l'Ebre.

Alguns projectes han plantejat una gestió adequada del sediment de la conca, de manera que es podria compensar el dèficit sedimentari causat per la subsidència a la plana deltaica de l'Ebre. Una anàlisi de sensibilitat per estimar la concentració de sediments en suspensió que hauria de transportar el riu Ebre per subministrear a tots dos canals els sediments necessaris i contrarestar els efectes de la subsidència s'estima en 3.500 mg/L, per tal de millorar els valors màxims de 187.000 T/any.

La quantitat de sediment a dragar s'estima de l'ordre de 12,7 x 10⁶ T perquè els canals, esquerre i dret, derivin 2,6 x 10⁶ T, concentració 3,5 g/L, a la plana deltaica. L'acumulació de sediment durant el període del cultiu de l'arròs, 6 mesos, s'estima de l'ordre de 135 i 175

mm/m², densitat 1,6 g/m³, durant 23 anys, considerant unes reserves totals de 300.000 T en ambdós embassaments. L'aportació de sediment a través del riu es considera la manera més econòmica per al transport en suspensió i compensar la subsidència.

La gestió dels sediments de Mequinensa i Riba-roja només pal·liaran el dèficit per a la subsidència. De cap de les maneres s'ha d'acceptar que només aquests dos embassaments puguin ser "la solució". La gestió global s'ha de basar en el sediment del conjunt d'embassaments de la conca de l'Ebre, ha de ser el recurs més important i necessari. Fer baixar sediments mitjançant l'efecte dòmino aportarà solucions a mitjà i llarg termini, tant per a la subsidència a cabals inferiors com per al transport efectiu d'arennes amb cabals més alts durant l'hivern. Aportar solucions a la situació esquelètica que tenen les platges ac-

Alvaro Arasa Tuliesa
geòleg

tuals al delta de l'Ebre és una obligació moral i mediambiental durant les properes dècades.

En el millor dels casos, no hi ha dubte que durant el s. XXI caldrà dur a terme esforços imprescindibles de coordinació i finançament similars als que anteriorment es van dedicar per a la construcció dels embassaments o altres infraestructures. El delta de l'Ebre s'ha de resignar a no rebre sediments? Facilitar que els sediments arriben al seu destí és una responsabilitat per a tota la societat si realment es vol avançar cap a la sostenibilitat.